

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: marketa.skodova@soc.cas.cz

Veřejnost o výzkumech veřejného mínění

Technické parametry

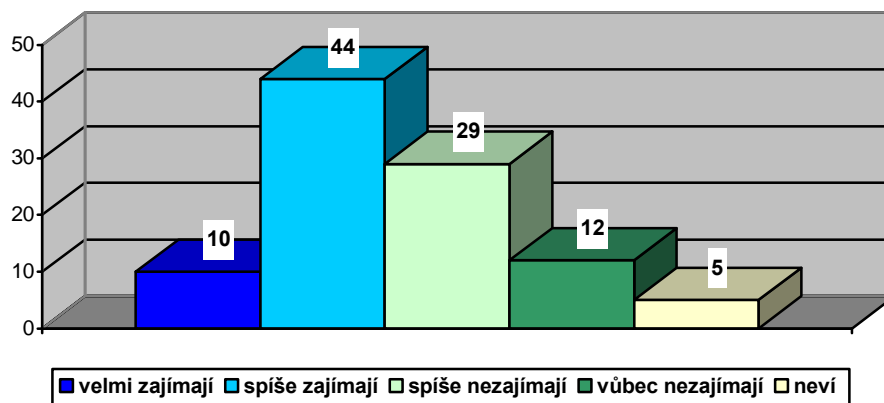
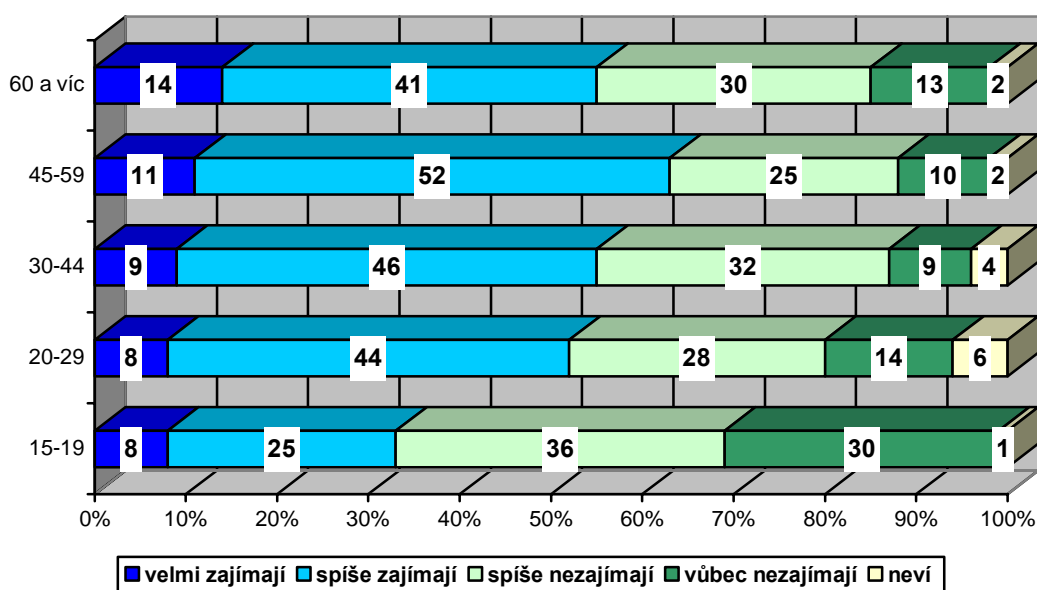
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2008, v08-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. 3. – 10. 3. 2008</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1028</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OM.13, OM.14., OM.15, OM.16</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>5. května 2008</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

Ve svém březnovém šetření kladlo CVVM otázky týkající se samotných průzkumů veřejného mínění. Respondenti v jejich rámci vyjadřovali svůj zájem o tyto průzkumy, subjektivně hodnotili vliv výzkumů na utváření svých názorů a to, zda šetření odrážejí názory a postoje veřejnosti přesně nebo zkresleně. Dotazovaní dále sdělovali, jakými tématy by se podle nich měl výzkum veřejného mínění zabývat.

Z analýzy vyplynulo, že více než polovina české veřejnosti jeví o výsledky výzkumů veřejného mínění zájem (54 % při součtu odpovědí „velmi zajímaví“ a „spíše zajímaví“). Spíše nebo vůbec pak nezajímají dvě pětiny oslovených (viz graf 1 na následující straně).

Podíváme-li se na rozložení odpovědí v různých vzdělanostních skupinách, lze konstatovat, že výzkumy zajímají častěji respondenty se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Zájem o výzkumy relativně častěji vyjadřovali i lidé s proklamovanou dobrou životní úrovní.

Poněkud odlišné relativní četnosti se objevily též při třídění podle věku, které ukázalo, že na rozdíl od lidí starších se o výzkumy statisticky významně častěji nezajímají respondenti z věkové skupiny 15-19 let. Alespoň to uvedly plné dvě třetiny z nich (součet odpovědí „spíše nezajímají“ a „vůbec nezajímají“ – viz graf 2 na následující straně).

Graf 1: Zájem o výsledky průzkumů veřejného mínění (v %)¹**Graf 2: Zájem o výsledky průzkumů veřejného mínění podle věku (v %)**

Zajímavý pohled nabízí tabulka 1 se srovnáním odpovědí na stejnou otázku, položenou v květnovém šetření roku 2005. Je z ní patrné, že o celých deset procentních bodů poklesl podíl těch, kteří se o výzkumy nezajímají, a naopak o 6 % vzrostl podíl lidí, kteří přiznávají svůj zájem. Tento posun lze jistě přičíst na vrub nejen tomu, že s výsledky průzkumů často operují média nebo politici a politické strany. Výzkum veřejného mínění se navíc v posledních letech stal mediálním tématem *per se*, jeho metodám, tématům či zdrojům financování je ve veřejné sféře (reprezentované většinou právě médii) věnována relativně velká pozornost.

Tab. 1: Zájem o výsledky průzkumů veřejného mínění – časové srovnání (v %)

	2005	2008
zajímají	48	54
nezajímají	51	41

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupcích tvoří odpovědi „neví“.

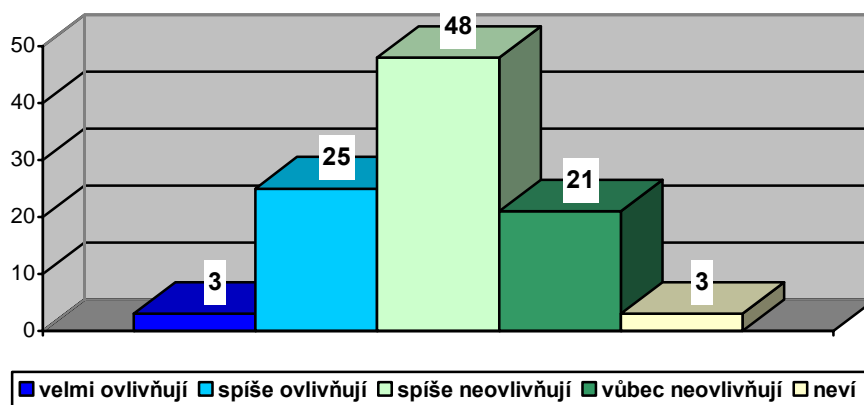
¹ Znění otázky: „Do jaké míry Vás osobně zajímají výsledky průzkumů veřejného mínění? Velmi zajímaví, spíše zajímaví, spíše nezajímají, vůbec nezajímají?“

Respondentům, kteří deklarovali svůj zájem o výsledky průzkumů veřejného mínění (n=855), pak byla položena otázka, do jaké míry tyto výzkumy ovlivňují jejich názor.

Téměř sedm lidí z deseti se shodlo na tom, že šetření názorů veřejnosti jejich názor spíše nebo vůbec neovlivňují. Jistý vliv na tvorbu osobního mínění jim naopak přiznalo 28 % dotázaných (při součtu odpovědí „velmi ovlivňují“ a „spíše ovlivňují“).

Z tab. 2 je patrné, že i u této otázky došlo do roku 2005 k posunu v rozložení odpovědí – vzrostl počet občanů, kteří výzkumům přiznávají vliv na utváření svých názorů, a poklesl relativní podíl těch, kteří žádný vliv nepociťují.

Graf 3: Vliv výsledků VVM na názor respondenta (n=855, v %)²

Tab. 2: Vliv výsledků VVM na názor respondenta – časové srovnání (v %)

	2005	2008
ovlivňují	20	28
neovlivňují	79	69

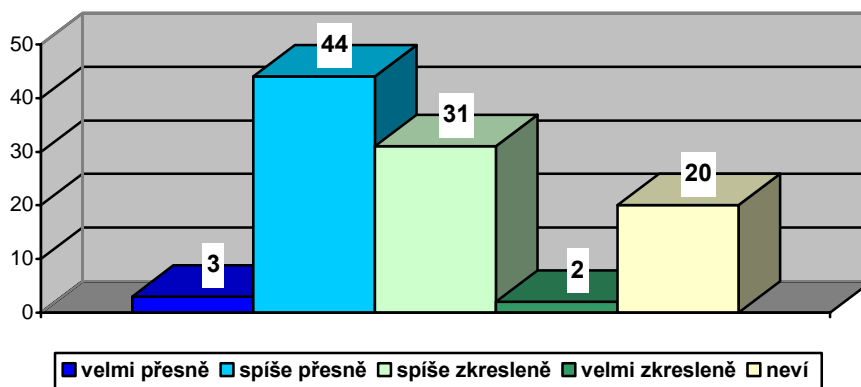
Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupcích tvoří odpovědi „neví“.

Téměř polovina všech respondentů se pak kloní k názoru, že výzkumy veřejného mínění odrážejí názor veřejnosti přesně (47 % při součtu odpovědí „velmi přesně“ a „spíše přesně“). Podle názoru třetiny z nich jsou výsledky šetření názorů a postojů veřejnosti zkreslené (33 % při součtu odpovědí „spíše zkreslené“ a „velmi zkreslené“) – viz graf 4 na následující straně.

Analýza druhého stupně ukázala, že co se týče proklamovaného volebního chování, tendenci vnímat výzkumy veřejného mínění jako „velmi zkreslené“ mají statisticky významně častěji potenciální voliči KSČM.

Zatímco v roce 2005 se veřejnost v názorech na tuto otázku rozštěpila na stejné dvoupětinové díly, v letošním šetření tvoří rozdíl mezi podílem „důvěřujících“ a „nedůvěřujících“ 14 procentních bodů (viz tab. 3 na následující straně).

² Znění otázky: „Do jaké míry výsledky průzkumů veřejného mínění ovlivňují nebo neovlivňují Váš názor? Velmi ovlivňují, spíše ovlivňují, spíše neovlivňují, vůbec neovlivňují?“

Graf 4: Jak průzkumy veřejného mínění odrážejí názory veřejnosti (v %)³**Tab. 3: Jak průzkumy odrážejí názory veřejnosti – časové srovnání (v %)**

	2005	2008
přesně	40	47
zkresleně	41	33

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupcích tvoří odpovědi „neví“.

Mezi témata, jimiž by se měl výzkum veřejného mínění podle názoru českých občanů zabývat, patří především ta obecně politická, jako je např. politická situace, předvolební průzkumy či osoby politiků. Oslovení dále jmenovali zdravotnictví, ekonomické otázky (finanční situace, životní úroveň, ceny), problémy obyčejných lidí či sociální témata (pro konkrétní názory viz tab. 4).

Tab. 4: Jaká témata pro výzkum veřejného mínění (% z celkového počtu zaznamenaných odpovědí: n=1541)⁴

Politika	13
Zdravotnictví, zdraví	10
Finanční situace, životní úroveň lidí, drahota, ceny	6
Problémy obyčejných lidí	6
Nezaměstnanost, práce, mzdy	4
Důchody, zabezpečení starých lidí	4
Sociální otázky, soc. jistoty, soc. problémy	4
Kriminalita, zločinnost, korupce, bezpečnost	3
Školství, vzdělanost, vzdělávání	3
Radar	3
Neví, nezajímá se	13

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří kategorie s menším než tříprocentním zastoupením.

³ Znění otázky: „Domníváte se, že výsledky průzkumů veřejného mínění odrážejí názory veřejnosti přesně nebo zkresleně? Velmi přesně, spíše přesně, spíše zkresleně, velmi zkresleně?“

⁴ Znění otázky: „Jakými tématy by se podle Vás měl výzkum veřejného mínění zabývat?“ Respondent měl možnost jmenovat až dvě témata.